

TKP ÜYESİ MEHMET ALİ AYBAR

Aydınlık Gazetesi, 22 Aralık 2014

Yıldırım Koç

Rasih Nuri İleri 94 yaşında aramızdan ayrıldı. Yıllar önce kendisiyle evinde bir kez görüşme olanağımız olmuştu. Arşivciliğine ve arşivine hayran kalmıştım.

R.N.İleri'nin kaybı TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar'la ilgili bir bilgiyi paylaşmayı aklıma getirdi. 10 Temmuz 1995 günü kaybettiğimiz M.A.Aybar'ın TKP ile bağlantısı pek bilinmez.

M.A.AYBAR TKP'NİN EN ÖNEMLİ KİŞİLERİNDENDİ

Mehmet Ali Aybar, çeşitli TKP tevkifatlarında açığa çıkmamış bir Türkiye Komünist Partisi üyesiydi.

R.N.İleri, Aybar'ın TKP üyeliğini açıklamıştı: "M.A.Aybar'ın (...) TKP üyeliği konusunda çelişkili ifadeler olmakla beraber, Rasih Nuri İleri'nin 'Benim hücre sekreterimdi' yolunda bir beyanı vardır." (Naciye Babalık, *Türkiye Komünist Partisi'nin Sönümlenmesi*, İmge Yay., Ank., 2005, s.81)

17 Kasım 2010 tarihinde kaybettiğimiz Nihat Sargın, TKP Merkez Komite Sekreteri Zeki Baştımar'ın, 1951/52 tevkifatı sırasında kendisinin yerine hazırladığı ismin Mehmet Ali Aybar olduğunu söylemektedir.

Nihat Sargın, TÜSTAV'da 9 Aralık 2007 tarihinde yaptığı konuşmada şunları söyledi:

"Şimdi size iki basit olguyu aktaracağım: Bu bilgileri edindikten sonra belki insanlara değil ama, ilgili olaylara bakışınızda değişiklikler olacağını, kafanızda o olayları bir kez daha gözden geçireceğinizi kuvvetle tahmin ve ümit ederim. (...)

"Olgulardan ilki 51 tutuklamalarıyla ilgili. Her zaman olduğu gibi o dönemde de iş başındaki birinci kişi kendisinin bunu yapamaz duruma gelmesi halinde yerine bir yedeği önceden seçmiş bulunuyordu. Tutuklamalar sırasında sorulup gösterilen resmi yedek, Parti çalışmalarında seçicinin yani Zeki Baştımar'ın (kod adıyla Yakup Demir)'in altında görevli bir partilidir, bu resmi adla sorgu savuşturulmak istenmiştir. Ortaya çıkmamış olan gerçek ise Aybar'ın, Mehmet Ali Aybar'ın görevli kılınmış olmasıdır.

GİZLİ M.A.AYBAR-KOSİGİN GÖRÜŞMESİ

"İkinci olgu ise TİP'in ilk döneminde bana bizzat Aybar tarafından aktarılmıştı. (...)

"Sovyetler Birliği Başbakanı Kosigin 1966'nın son günlerinde Ankara'ya gelmişti. Aybar'la da özel olarak görüşmek istediğini belirtmiş, Aybar Sovyetler Birliği Elçiliğine çağırılmıştı. Kendi anlatışına göre Elçilikte, birçok koridordan geçilerek ulaştığı odada Kosigin'le karşılaşmış ve Kosigin, TİP'i, kardeş parti olarak görmek istediklerini belirtmiş; yani Türkiye İşçi Partisi, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Komünist Partisi'nin kardeş partisi olacak.

"Aybar reddetmiş, dışarıya atıfla bir kardeş partinin zaten mevcut olduğunu hatırlatmış. Kosigin o konunun kolayca hallolabileceğini söyleyerek hemen yanıt verilmeden biraz daha düşünülmesini istemiş, ancak Aybar ret rarasını değiştirmemiş, yanılmıyorsam bugünkü durumun hem parti, hem de Türkiye-Sovyetler Birliği ilişkileri açısından daha yararlı olabileceğini de eklemiş.

"Bunları anlattı Aybar, reddetmişti, ama anlatırken Kosigin'in isteğinden dolayı adeta gurur duyuyor, gururlanıyor gibiydi." (Nihat Sargın'ın TÜSTAV'da 9.12.2007 günü yaptığı konuşma, s.13)

Türkiye sosyalist hareket tarihinde çok önemli ve saygın bir yeri olan Türkiye İşçi Partisi'nin tarihi yazılırken, M.Ali Aybar, Behice Boran, Sadun Aren ve Nihat Sargın'ın ve daha bazı başka kişilerin o tarihlerde Türkiye Komünist Partisi'nin üyeleri olduğu gerçeğinin gözönünde bulundurulmasında büyük yarar var.

Hepsini saygıyla anıyorum.